

**UZAICINĀJUMS IESNIEGT ATSAUKSMES
IZVĒRTĒŠANAS / ATBILSTĪBAS PĀRBAUDES NOLŪKIEM**

IZVĒRTĒŠANAS NOSAUKUMS	Publiskā iepirkuma direktīvas – izvērtēšana
VADOŠAIS ĢD UN ATBILDĪGĀ NODAĻA	ĢD <i>GROW C.2</i>
ORIENTĒJOŠAIS LAIKS (PLĀNOTAIS SĀKUMA UN BEIGU DATUMS)	Sākuma datums: 2024. gada 4. ceturksnis–2025. gada 1. ceturksnis Beigu datums: 2025. gada 3. ceturksnis
PAPILDINFORMĀCIJA	Tīmekļvietne par attiecīgo politikas jomu: Publiskais iepirkums — Eiropas Komisija (europa.eu) .

A. Izvērtēšanas politiskais konteksts, mērķis un tvērums

Politiskais konteksts

Katru gadu ES publiskās iestādes aptuveni 14 % no IKP (vairāk nekā 2,4 triljonus EUR gadā) tērē pakalpojumu, būvdarbu un preču iegādei. Publiskās iestādes ir galvenie pircēji daudzās nozarēs, piemēram, enerģētikā, transportā, atkritumu apsaimniekošanā, sociālajā aizsardzībā un veselības vai izglītības pakalpojumu jomā. Aptuveni 48 % no Eiropas strukturālajiem un investīciju fondiem tiek izlietoti, izmantojot publisko iepirkumu¹.

Lai radītu vienlīdzīgus konkurences apstākļus uzņēmumiem visā Eiropā, ES tiesību aktos ir noteikti minimālie publiskā iepirkuma noteikumi. Tie reglamentē veidu, kādā publiskās iestādes un daži sabiedrisko pakalpojumu sniedzēji Eiropas Savienībā iegādājas preces, būvdarbus un pakalpojumus, kuru vērtība pārsniedz noteiktu vērtību. ES direktīvas par publisko iepirkumu aptver procedūras noteikumus ("kā pirkt"), kuros ietilpst gan vispārēji piemērojami noteikumi, gan īpaši noteikumi, kas piemērojami subjektiem, kuri darbojas ūdensapgādes, enerģētikas, transporta un pasta pakalpojumu nozarē, kā arī noteikumi par koncesijām.

2023. gadā publicētajā [Eiropas Revīzijas palātas īpašajā ziņojumā par publisko iepirkumu ES](#), kam sekoja Padomes secinājumi (C/2024/3521)², ir norādīts uz nepieciešamību veikt turpmākus pasākumus, lai atrisinātu problēmu, ka publiskajā iepirkumā mazinās konkurence, un pilnībā izmantotu ES publiskā iepirkuma tirgus potenciālu.

Enriko Letas ziņojumā ([Much more than a market – Speed, Security, Solidarity – Empowering the Single Market to deliver a sustainable future and prosperity for all EU Citizens](#)), "Daudz vairāk nekā tirgus. Ātrums, drošība, solidaritāte. Vienotā tirgus iespēju nodrošināšana virzībā uz ilgtspējīgu nākotni un labklājību visiem ES pilsoņiem") un Mario Dragi ziņojumā ([The future of European competitiveness](#), "Eiropas konkurētspējas nākotne") ir atzīts, ka publiskais iepirkums ir svarīgs instruments ES mērķu sasniegšanai, un ir norādīts uz vairākām problēmām un svarīgiem jautājumiem, kas jārisina.

Nākamās Eiropas Komisijas [politikas pamatnostādņēs 2024.–2029. gadam](#) priekšsēdētāja Urzula fon der Leiena paziņoja par publiskā iepirkuma direktīvu pārskatīšanu ar šādiem mērķiem: dažās stratēģiskās nozarēs paredzēt iespēju publiskajā iepirkumā dot priekšroku Eiropas ražojumiem; attiecībā uz vitāli svarīgām tehnoloģijām, ražojumiem un pakalpojumiem palīdzēt nodrošināt ES pievienoto vērtību un piegādes drošību; modernizēt un vienkāršot publiskā iepirkuma noteikumus, jo īpaši ES jaunuzņēmumu un novatoru labā.

Publiskā iepirkuma direktīvām un efektīvām publiskā iepirkuma procedūrām ir izšķiroša nozīme ES globālās konkurētspējas nodrošināšanā. Tās ir viens no galvenajiem ES rīcībā esošajiem instrumentiem, kā izstrādāt inovatīvus produktus un pakalpojumus un radīt vadošus tirgus tīru un stratēģisku tehnoloģiju jomā.

Īpašajos ES nozaru ziņojumos un dokumentos, piemēram, nesenajā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumā ["Publiskā iepirkuma potenciāls sociālās ekonomikas uzņēmumiem"](#), ir atzīta publiskā iepirkuma nozīme dažādu ES politikas mērķu sasniegšanā un aicināts pārskatīt publiskā iepirkuma direktīvas.

Mērķis un tvērums

¹"Publiskais iepirkums. Norādījumi praktizējošiem speciālistiem par to, kā nepieļaut tipiskākās kļūdas no Eiropas strukturālajiem un investīciju fondiem finansētajos projektos([guidance_public_proc_en.pdf](#)).

²Padomes Secinājumi par Eiropas Revīzijas palātas Īpašo ziņojumu Nr. 28/2023 "Uzlabot godīgu un efektīvu konkurenci ES publiskā iepirkuma būvdarbu, preču un pakalpojumu līgumu piešķiršanā"; OV C, C/2024/3521, 3.6.2024.

Komisija patlaban uzsāk izvērtēšanu, kurā aplūkos visus trīs tiesību aktus, kas Eiropas Savienībā reglamentē publisko iepirkumu un noteic, "kā iepirkt": Direktīvu [2014/23/ES](#) ("Koncesiju direktīva"), [2014/24/ES](#) (Publiskā iepirkuma direktīva) un [2014/25/ES](#) (Komunālo pakalpojumu direktīva). Izvērtēšanā tiks novērtēts šo tiesību aktu sniegums un ietekme visā ES, tas, vai tie joprojām atbilst paredzētajam nolūkam, sasniedz gaidītos mērķus ar minimālām izmaksām un ir piemēroti pašreizējo problēmu risināšanai.

Izvērtēšana aptvers 8 gadu laikposmu (2016–2024) un visas ES dalībvalstis un EEZ valstis.

Izvērtēšanā tiks padziļināti analizēta konkurence ES publiskā iepirkuma tirgū.

Izvērtēšana notiks, pamatojoties uz turpmāk aprakstītajiem kritērijiem.

- **Rezultatīvitate:** novērtēt, vai direktīvas ir rezultatīvas savu mērķu sasniegšanā (un veicina augstu konkurences līmeni vienotajā tirgū; vai tās palielinājušas MVU dalību iepirkuma procedūrās; vai tās ir vienkāršojušas iepirkuma procedūras un tās padarījušas elastīgākas; vai tās ir sekmējušas publisko izdevumu caurskatāmību un integritāti; vai tās ir nodrošinājušas publisko līdzekļu efektīvu izmantošanu; vai tās ir padarījušas ES par zaļāku, sociālāku un uz inovācijām vairāk vērstu ekonomiku).
- **Efektivitate:** novērtēt izmaksas un ieguvumus, ko šīs direktīvas rada gan publiskajiem iepircējiem, gan ekonomikas dalībniekiem, to vidū MVU.
- **Piemērotība:** novērtēt, vai direktīvas joprojām atbilst mainīgajam kontekstam un pircēju, piegādātāju un lietotāju vajadzībām.
- **Saskanība:** izvērtēt, vai direktīvas ir iekšēji un ārēji saskaņotas ar citām ES intervencēm.
- **ES pievienotā vērtība:** novērtēt, kā direktīvas ir palīdzējušas saskaņot valstu iepirkuma tiesību aktus un praksi un mazināt juridisko sadrumstalotību un vai tās ir devušas gaidītos ieguvumus (piemēram, attiecībā uz taisnīgu konkurenci vienotajā tirgū, ES politikas īstenošanu, caurskatāmību utt.).

C. Labāks regulējums

Apspriešanas stratēģija

Galvenās apspriešanas darbības notiks no 2024. gada 4. ceturkšņa un turpināsies līdz 2025. gada 2. ceturksnim.

Papildus šim uzaicinājumam iesniegt atsauksmes ir paredzētas šādas apspriešanās darbības:

- 12 nedēļas ilga tiešsaistes **sabiedriskā apspriešana** (anketa), kas tiks publicēta Komisijas [portālā "Izsakiet viedokli"](#) visās 24 ES valodās un notiks paralēli šim uzaicinājumam iesniegt atsauksmes. Tās mērķis ir iegūt vispārīgus datus izvērtēšanas vajadzībām.
- **Mērķorientēta apspriešana**, kurā paredzēts apkopot kvantitatīvos un kvalitatīvos datus, kas saņemti no dažādām zemāk minēto kategoriju ieinteresētajām personām.
- **Konsultācijas ar ekspertiem**, īstenojot mērķorientētas apspriešanas šādās ekspertu grupās: [Komisijas Valsts ekspertu grupa publiskā iepirkuma jautājumos](#), [Komisijas Zaļā publiskā iepirkuma padomdevēju grupa](#), [Komisijas leinteresēto personu grupa publiskā iepirkuma jautājumos](#), [Publiskā iepirkuma pirmās instances pārskatīšanas struktūru tīkls](#), [Daudznozaru ekspertu grupa e-iekirkumu jomā](#), citās saistītajās nozaru ekspertu grupās (tādās kā [Eiropas Inovācijas padomes foruma darba grupa inovācijas iepirkuma jautājumos](#) un [Komisijas ekspertu grupa sociālās ekonomikas un sociālo uzņēmumu jautājumos](#)), kā arī ar ekspertiem Padomes publiskā iepirkuma darba grupā.

Faktu kopsavilkuma ziņojums tiks publicēts apspriešanas lapā 8 nedēļu laikā pēc sabiedriskās apspriešanas beigām. Apspriešanas procesa rezultāti tiks apkopoti kopsavilkuma ziņojumā, kas tiks pievienots izvērtējumam veltītajam dienestu darba dokumentam.

Zinātnieki, akadēmiskas organizācijas, akadēmiskas biedrības un zinātniskas apvienības, kurām ir speciālās zināšanas publiskā iepirkuma jomā, arī tiek aicinātas iesniegt attiecīgus zinātniskos pētījumus, analīzes un datus, kas varētu būt noderīgi kāda izvērtēšanas aspekta novērtēšanā.

Kāpēc rīkojam šo apspriešanu

Apspriešanas mērķis ir apkopot padziļinātus un augstvērtīgus pierādījumus, informāciju, datus un atsauksmes par to, kādus rezultātus ir sniegušas Direktīvas 2014/23/ES, 2014/24/ES un 2014/25/ES. Tās mērķis ir arī noteikt, vai direktīvas joprojām atbilst paredzētajam nolūkam, vai tās ir piemērotas un pietiekamas tam, lai sasniegtu ES politikas mērķus.

Mērķauditorija

Ikviens ir aicināts atsaukties uz šo uzaicinājumu sniegt atsauksmes un iesaistīties sabiedriskajā apspriešanā.

Turpmāk sniegtajā sarakstā ir iekļautas ieinteresēto personu grupas, kuras, visticamāk, būs visvairāk ieinteresētas izvērtēšanā, taču šis saraksts nav izsmeļošs:

- valdības, ieskaitot publiskā iepirkuma aģentūras un publiskās iestādes, kas atbild par ES līdzekļu apguvi dalītā pārvaldībā (piemēram, kohēzijas politikas fondu vadošās iestādes);
- citi publiskie iepircēji, to vidū reģionāla/vietēja līmeņa struktūras un centralizēto iepirkumu struktūras;
- kompetences centri, kas atbild par iepirkumu veicēju profesionalizāciju;
- publiskā iepirkuma pārskatīšanas struktūras;
- uzņēmumi un uzņēmējdarbības organizācijas, ieskaitot MVU, jaunuzņēmumus un sociālos uzņēmumus;
- nevalstiskas organizācijas;
- sociālās ekonomikas subjekti;
- sociālie partneri, kas pārstāv arodbiedrības un darba devējus;
- akadēmiskās aprindas un pētniecības iestādes.

Datu vākšana un metodika

Datu vākšana aptvers arī:

- dokumentu izpēti;
- pieejamās literatūras, ziņojumu, pētījumu un analīžu izskatīšanu (ieskaitot [Komisijas pētījumu par Koncesiju direktīvas īstenošanu](#) un [Komisijas ziņojumu par Direktīvas 2014/23/ES darbību](#)³);
- tādas informācijas analīzi, kas apkopota ES projektos (t.sk. [“Lieli pircēji strādā kopā”](#), [“Stratēģiski publiskā iepirkuma dialogi”](#));
- datus, kas sniegti esošajās iepirkumu datubāzēs (t.sk. ES publiskā iepirkuma oficiālajā vietnē, publiskā iepirkuma datu telpā, valstu iepirkumu datubāzēs);
- visas attiecīgās lietas ES Tiesā.

Pētījumi tiks pasūtīti arī privātiem ekspertiem.

Datu vākšana un attiecīgā analīze tiks veikta, iesaistot Komisijas ekspertu grupas.

Iegūtā informācija un dati tiks apkopoti un analizēti, lai atbildētu uz izvērtējuma jautājumiem.

³ Komisijas ziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei par to, kā darbojas Direktīva 2014/23/ES par koncesijas līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanu, un par 12. pantā noteikto izņēmumu ietekmi uz iekšējo tirgu {SWD(2023) 267 final}; Brisele, 28.7.2023., COM(2023) 460 final.